
РЕЧ ГЛАВНОГ И ОДГОВОРНОГ УРЕДНИКА

Пред читаоцима се налази број два часописа Политикологија религије за 2021. годину. Тиме се навршава пуних петнаест година од почетка штампања, овог првог научног часописа у свету посвећеног политикологији религије, односно односима религије и политике. Колику је научну заблуду појава ове научне дисциплине разбила, најбоље се види из ставова социолога религије, који су били једна од ретких научних дисциплина која се бар површно дотицала утицаја религије на политику, и обратно. И на тај начин просто призивала озбиљну науку да на овај изазов одговори.

Генерални став социологије религије најбоље види из позиција и анализа Питера Бергера, једног од највећих имена светске социологије религије друге половине 20. и првих деценија 21. века. Посматрајући шта се дешава у Европи и САД, али нарочито Европи, у једном интервјуу из 1968. године насловљеном „Суморна перспектива религије“ он каже: „Реално је за очекивати да ће се верници у 21. веку налазити само у малим сектама, окупљени у циљу одупирања глобалне секуларне културе“¹. Он је касније рекао, „претпоставка да живимо у секуларном свету није била тачна“. Модерни свет, је према њему, „једнако религиозан као што је увек и био, а у неким деловима још и религиознији“². На тај начин он тражи оправдање за себе јер су готово сви социолози религије мислили као и он. Али нема оправдања, ни за њега, ни за остале социологије религије. И то само из разлога који је крајње једноставан. Реалност је била другачија. А он и остали социолози религије нису били у стању да то виде из чисто догматских разлога, импрегрирани погрешним ставовима француских филозофа из 18. века о религији (Волтер, Дидро...), али и потпуно ненаучним марсистичким погледом на свет који.

Ако је религија слабила у Шпанији, то није било случај у Израелу, нити у исламском свету. Двадесет година пре Бергеровог интервјуа, дакле 1948. године формирана је држава Израел као најрелигиознија држава 20. века, а у исто време и демократија, религиознија и од Саудијске Арабије или Хомеинијевог Ирана. Неки ће можда бити изненађени овом тврдњом, али хајде да погледамо чињенице. Иран је исламска република, али муслимани који нису иранци немогу аутоматски добити иранско држављанство само због чињенице да су муслимани. Супротно томе, у складу са израелским Законом о повратку, сваки јеврејин то може да уради. Односно, свако ко докаже да је прихватио јеврејску веру има право да добије израелско држављанство. То значи да би сваки Филипинац, рецимо, који се конвертује у јудаизам могао

1 Peter Berger, „A Bleak Outlook is Seen for Religion“, *New York Times*, February 25, 1968.

2 Peter Berger, *The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics*, Mediteran, Novi Sad, 2008, p. 12.

да аплицира за држављанство Израела. То је најдиректнија могућа веза између религије и политике у савременом свету. Поред тога, Пакистан је рецимо 1947. године основан као држава верски чистих муслимана. А само годину дана након Бергеровог интервјуа, дакле 1969. године, формирана је Организација исламске сарадње (ОИС), највећа међудржавна организација у свету после Уједињених нација. Све ове чињенице биле су пред Бергеровим очима, али и пред другим социолозима религије. Али они су били и „слепи“ и „глуви“ да то увиде. Понашали су се више догматски него ли назови научници из комунистичких земаља. Насупрот њима, аутор ових редова је све то видео на самом почетку своје каријере. Постало ми је јасно да се однос религије и политике не може објаснити методологијом социологије религије, јер се она догматски односила према религија и стога није била способна да увиди чињенице. А чињенице су основа сваке науке.

У складу са тим, овај број Политикологије религије само је још једна доказ колико ова млада наука помаже да се схвати колико су религија и политика повезане. И да помогне и научницима и политичким делатницима да доносе боље одлуке у циљу разумевање савременог света.

проф. др Мирољуб Јевтић
оснивач и главни и одговорни уредник